

об'єкта и устройство для его реализации (варианты). Заявка № РСТ/UA2015/000123. Дата публикации 7.07.2016. Заявлено 11.12.2015. Приоритет 29.12.2014.

5. Патент №45378 Україна, МПК В08В 3/12. — № 200905060. Аксьонов О. Ф., Стельмах О. У., Костюнік Р. Є. та ін. Прилад безконтактного імпульсного магнітно-турбулентного очищення шарикопідшипників кочення в зборі / Опубл. 10.11.2009. — Бюл. № 21.

6. Патент №59071 Україна, МПК В08В 3/12. № 201006048. Аксьонов О. Ф., Стельмах О. У., Костюнік Р. Є. та ін. Спосіб безконтактного імпульсного магнітно-турбулентного очищення шарикопідшипників кочення в зборі / Опубл. 10.05.2011. — Бюл. №9. — 6 с.

7. Патент № ЕРО EP2551450 (A1); F01D 01/36, F03B 05/00, F04D 05/00. Клаус Кунце, Стельмах Олександр: Device for creating a pressure differential for a fluid or multi-phase material system / Заявл. 14.03.2012; № заявки EP20120159454 20120314; опубл. 30.01.2013.

8. https://uk.wikipedia.org/wiki/Стріха_Віталій_Іларіонович.

УДК 027.7:378.4(477-25)НАУ:001.12/.18(043.2) *Вахнован В. Ю.*

ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті надано пріоритетні напрями стратегічного розвитку Науково-технічної бібліотеки (НТБ) Національного авіаційного університету (НАУ). Розглянуто деякі питання діяльності та розвитку бібліотеки, зокрема наукометричної, проектної діяльності та електронної бібліотеки.

Сьогодні, коли зміни в усіх сферах нашого життя стали настільки швидкими, що сприймаються вже як постійний звичний стан, бібліотекам необхідно не тільки встигати за цими змінами, але і йти на випередження.

У 2016 році Кабінетом Міністрів України було прийнято Стратегію розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України», реалізація якої передбачає інтенсивний розвиток української інформа-

ційно-бібліотечної галузі відповідно до сучасних міжнародних стандартів [1]. Тому сьогодні дуже важливо якісно змінювати діяльність бібліотек відповідно до потреб клієнтів, Університету, сучасних тенденцій та кращих світових практик за допомогою інноваційних управлінських рішень і сучасних технологій.

За останні роки завдяки саме таким технологічним та інформаційним перетворенням НТБ НАУ трансформується у науково-освітній, комунікаційний, інноваційний центр, який гнучко реагує на постійні зміни, потреби та очікування клієнтів [2].

Науково-технічна бібліотека Національного авіаційного університету є однією з найбільших бібліотек ВНЗ м. Києва та найбільшою в галузі цивільної авіації України. Фонди НТБ налічують біля двох з половиною мільйонів видань із різних галузей знань, науки та культури. Видання авіаційної тематики з фонду бібліотеки є найбільш повним зібранням в Україні. У фонді НТБ — понад 900 примірників цінних та рідкісних видань, переважно авіаційної тематики. Серед них — унікальні книги з авіації, повітроплавання 1890–1940 років, крім того художні твори з 1839 р. Колекція цінних та рідкісних видань бібліотеки представляє НАУ у проєкті Europeana.

До електронної бібліотеки НАУ, яку НТБ наповнює, адмініструє та надає методичну підтримку, входять 6 порталів, на яких розміщено 46 тис. електронних документів, повнотекстових підручників, монографій, статей науковців НАУ, які доступні у каталогах провідних бібліотек світу:

- Web-портал бібліотеки <http://www.lib.nau.edu.ua/main/>;4
- Наукові журнали НАУ <http://jrnل.nau.edu.ua/>,
- Наукові конференції НАУ <http://conference.nau.edu.ua/>;
- Монографії НАУ <http://omp.nau.edu.ua/>;
- Репозитарій НАУ <http://er.nau.edu.ua/>;
- Харвестр НАУ <http://ohs.nau.edu.ua/>, який допомагає

знайти будь-які наукові роботи, розмішені на електронних ресурсах НАУ. Портали НТБ генерують 80 % усього контенту НАУ та значно підвищують його міжнародні рейтинги.

Для визнання наукових шкіл НАУ у світі нашими фахівцями проводиться:

— виконання імпорту бібліографічних описів з електронної бібліотеки НАУ до всесвітніх сховищ інформації (наукові роботи

НАУ доступні у наукометричних базах даних та провідних світових бібліотеках Євросоюзу та Бібліотеці Конгресу США);

— надання НТБ міжнародних ідентифікаторів DOI та реєстрація їх у Cross Ref;

— створення наукометричних рейтингів викладачів НАУ за 19-а показниками (наприклад, індекс Хірша, кількість цитат тощо), системи профілів викладачів згідно з провідними наукометричними індексами Scopus, Web of Science, Google Scholar. Профіль кожного викладача має посилання на повний список робіт науковця, перелік книг у електронному каталозі НТБ, репозитарії НАУ, харвестрі НАУ, наукових журналах НАУ та інших порталах електронної бібліотеки НАУ;

— створення та розміщення на сайті НТБ більш ніж 2000 наукових профілів викладачів НАУ з фото та повним списком їх наукових робіт та посиланнями на їхні повнотекстові версії;

— створення співробітниками НТБ електронних версій 23-х журналів НАУ (бібліографічний опис трьома мовами, інформація щодо редколегії трьома мовами, архіви повнотекстових версій статей журналів, починаючи з 1998 року дотепер, індексування журналів у міжнародних базах даних, отримання міжнародних індексів). Завдяки НТБ журнали НАУ індексуються у міжнародних наукометричних базах даних та чотири наукові журнали НАУ мають імпакт-фактор.

З метою підвищення ефективності представлення наукових здобутків дослідників НАУ у світовому інформаційному просторі було впроваджено наукометричну діяльність, яка:

— відслідковує позиції НАУ у світових рейтингах ЗВО;

— аналізує присутність та допомагає реєструвати науковців НАУ в реєстрах унікальних ідентифікаторів (Scopus AuthorID, Researcher ID, ORCID) та спеціалізованих соціальних мережах (Research Gate та ін.);

— допомагає редакціям наукових періодичних видань НАУ виконувати вимоги, необхідні для реєстрації в наукометричних та реферативних базах даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar);

— реєструє Digitalobjectidentifier (DOI) для наукових періодичних видань НАУ;

— організовує семінари, лекції, зустрічі з фахівцями з академічної грамотності та використання електронних ресурсів для потреб науково-дослідницької діяльності;

— організовує тестові доступи до найавторитетніших світових електронних повнотекстових та реферативних ресурсів;

— координує участь Університету в загальнонаціональних проєктах «Консорціум e-Verium», «Інформаціо-Консорціум».

У межах проєкту «Інформаційна культура» та «Культура академічної доброчесності: роль бібліотек» НТБ НАУ впроваджує діяльність щодо міжнародних стилів цитування та посилань у наукових роботах тощо [3].

Ми допомагаємо науковцям організовувати наукову комунікацію з колегами по всьому світу та визначаємо внесок НАУ у світову науку завдяки науковим працям викладачів.

Сьогодні ми ставимо перед собою завдання не тільки надавати якісне інформаційне забезпечення, але й створювати умови для творчого, інтелектуального розвитку молоді, а також, сприяти доступній та привабливій неформальній освіті для сучасних студентів. Клієнтам пропонуються ресурси та послуги не лише для навчання, викладання та дослідження, а й для спілкування та розвитку творчої особистості.

Культурно-просвітницька робота в НТБ НАУ є традиційно багатогранною і різноманітною: організація та проведення зустрічей з поетами та письменниками, лекції, літературно-музичні композиції, патріотичні вечори з використанням художньої, історичної, науково-популярної літератури.

Тому культурно-просвітницька робота є невід'ємною складовою діяльності НТБ і спрямована на популяризацію культурної спадщини держави, виховання національної, морально-етичної свідомості університетської молоді та формування позитивного іміджу бібліотеки.

Також ми активно беремо участь у грантовій діяльності для створення креативних культурно-просвітницьких середовищ. У бібліотеці було реалізовано один з таких проєктів розумного простору неформальної освіти CleverSpace. Даний проєкт сприяє реалізації творчих та навчальних завдань та став потужною базою для залучення молодих людей до наукової, освітньої та інноваційної діяльності в Університеті шляхом проведення конференцій, лекцій, семінарів, майстер-класів та тренінгів для студентів та працівників Університету [4].

Планується подальша участь у грантових проєктах від міжнародних та національних інституцій.

Стратегічні напрями розвитку НТБ НАУ

Підтримка освітньої та дослідницької діяльності Університету:

— створити сучасну систему взаємодії з факультетами/інститутами, спрямовану на розвиток наукових комунікацій та підтримання досліджень (постійний зворотний зв'язок);

— постійна інтеграція наукових досліджень Університету в європейський науково-дослідницький простір, сприяння участі в міжнародних наукових консорціумах;

— сформувати інформаційну базу щодо відповідності Університету критеріям для ефективної участі в міжнародних рейтингах університетів;

— створити систему навчання студентів роботі з сучасними інформаційними системами та навчання академічній доброчесності.

Організація роботи з книжковим культурним надбанням:

— забезпечити збереження (оцифрування) всіх цінних і рідкісних видань та доступ до них клієнтів НТБ;

— надати документи для включення фонду цінних видань НТБ НАУ у Державний реєстр національного культурного надбання «Книжкові пам'ятки України».

Розвиток бібліотечних та інформаційних технологій:

— здійснити перехід на новий технологічний рівень надання послуг для навчання та дослідницької роботи (нові он-лайн сервіси, у т. ч. вебінари, консультації);

— сформувати систему інформаційно-комунікативного супроводження процесу трансформування інформаційної бази;

— упровадження RFID-технологій для обслуговування клієнтів [5].

Розвиток соціокомунікативного простору бібліотеки:

— створити та розвивати середовище для якісного навчання, викладання та дослідження через якісний інформаційний супровід, комфортний фізичний і віртуальний простір;

— організувати такий бібліотечний простір, який задовольняє технологічні зміни та потреби студентів, викладачів.

Для реалізації цієї мети ми плануємо залучати грантові та благодійні ресурси.

Також позиціонуємо НТБ НАУ як інформаційний центр, який гнучко та постійно змінюється та розвивається залежно від потреб своїх клієнтів. Отже, постійне запровадження нових інноваційних сервісів, розвиток електронних інформаційних ресурсів, проєктна

діяльність, підтримка наукових досліджень, створення умов для творчого та інтелектуального розвитку молоді є необхідними умовами реалізації інноваційної стратегії сучасної бібліотеки.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» [Ел. ресурс] // Кабінет Міністрів України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>.

2. Шляхи створення єдиного інформаційного простору студентів та науковців за допомогою сучасних інформаційних технологій / І. А. Жуков, О. В. Іванкевич, В. Ю. Вахнован, В. І. Мазур // Проблеми інформатизації та управління. — К.: НАУ, 2017. — С. 31–37.

3. Вахнован В. Ю. Інформаційна культура: управління формуванням інформаційних компетенцій читачів у науково-технічній бібліотеці Національного авіаційного університету / В. Ю. Вахнован, О. В. Іванкевич, О. П. Шкурко // Бібліотека XXI століття: перспективи та інновації: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 23 квіт. 2015 р. — Київ, 2015. — С. 59–63.

4. Технологія автоматичної безконтактної ідентифікації для управління фондами бібліотеки [Ел. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.matriks-pres.com.ua/index.php/2/rfid1>

5. Розумний простір неформальної освіти CleverSpace [Ел. ресурс]. — Режим доступу: <https://gb.kyivcity.gov.ua/projects/archive/1/show/385?fbclid=IwAR2vtDDHIE3J-6N5BvJ9QwaIOwGOAk24ziOLVNXgthuToF8hkWL1MQ2IXc>.